

ADIM ADIM BATAĞA

FUAT AKYÜREK

Ortadoğu bataklığı deyimi artık klasikleşmiş bir tanımlamadır. Bu bölge zengin petrol ve gaz kaynakları, stratejik geçiş yollarına sahiptir. Bu niteliğinden dolayı da büyük emperyalist güçlerin egemenlik ve paylaşım mücadelelerinde hep ön sıralarda yerini almıştır. Bölgenin kaderi üzerinde emperyalist büyük güçlerin söz sahibi olması, bölge halkları arasında kışkırtılan çatışma ve kavgalarında kaynağı olagelmıştır. Ulusal, dinsel, mezhepsel farklılıklar kışkırtılmış, anlaşmazlıklar derinleştirilmiş, bölge kaos içinde yönetilegelmiştir. Bu durum uluslararası politik literatüre "Ortadoğu bataklığı" tanımlaması ile girmiş ve kökleşmiştir.

Son yıllarda Suriye ve Irak'taki gelişmeler, buralarda politik İslamı en gerici biçimde ve vahşice uygulamaya girişmiş IŞİD'in varlığı ve egemenlik kurmaya yönelmesi bölgedeki durumu daha da karmaşık hale getirmiştir. Ancak hatırlanması gereken şudur ki, bugünkü olayların başlangıç noktası ABD'nin Körfez Savaşı ve Irak'ı işgal etmesidir. Bu gelişme bölgenin yeniden hareketlenmesine ve bölge üzerinde hesapları olan büyük emperyalist güçlere elverişli bir zemin sundu. Bugün ilan edildiğine göre ortak hedef ve düşman IŞİD'tir. Bu örgüte karşı uluslararası koalisyon kurulmuş, onlarca ülke buraya askeri güç göndermiştir. Görünüşte her büyük güç IŞİD'e karşı savaşmaktadır. Ama görünen şudur ki, bölgenin gerici devletleri dahil her büyük güç aynı zamanda birbirlerine karşı mevzi tutmakta, bölgenin yeniden paylaşılmasının kavgasını vermektedirler.

Bölgede henüz çözülmemiş bir Filistin-İsrail sorunu bulunmaktadır. Filistin halkı onyıllardır kendi kaderini tayin etme mücadelesi vermektedir. Diğer taraftan bölgenin en köklü halklarından birisi olan Kürtlerde kendi kaderlerini ellerine almak istemekte, ancak bölgenin gerici devletleri onlar üzerindeki baskılarını sürdürmek istemektedirler. Ama artık Kürt Sorunu bölgenin en önemli sorunlarından birisi olarak öne çıkmıştır ve Irak'taki Kürt Özerk Yönetimi'nden sonra, Suriye'de de Rojova Kantonları varlıklarını ilan etmişlerdir. Türkiye Kürtleri de yaygın ve güçlü bir ulusal uyanış içerisinde ve artık eskisi gibi yaşamak istememekte, özgürlük ve demokrasi talep etmekte, en doğal haklarına kavuşmak istemektedirler. Ancak ülkeyi yönetenler bunu "devletin bekaası" için bir tehdit olarak görmekte, Kürt özgürlük mücadelesini şiddetle ve zorla bastırmak istemektedirler.

Bütün bu gelişmeler göstermektedir ki, bölgenin gerici devletlerinin –Türkiye, Suriye, Irak, İran- geçmişten beri kendi aralarında Kürtlerin baskı altında tutulmasına yönelik zımnî anlaşmaları çökmektedir. Bölgenin bu gerici devletleri şu sıralar kendi aralarında açık ve gizli görüşmeler yapmakta, Kürt Sorunu'nu yeniden dar sınırlar içerisinde hapsedmenin hesaplarını yapmaktadırlar. Türkiye İran görüşmekte, Suriye ile gizli görüşmeler yapılmaktadır. Türkiye'nin Cerablus'a yönelik hareketi bu koşullarda başlatılmıştır. Görünüşte hedef IŞİD'tir ama açıkça ilan edildiği gibi asıl amaç PYD'nin Fırat'ın batısında güç sahibi olmasının engellenmesi, doğrudan Suriye sorununa müdahaledir. Ama ülkeyi yönetenler bu adımı atarak Ortadoğu Bataklığı'nın içine daha fazla çekilecek bir yolu da açmış bulunmaktadır. Ancak girilen bu yol bir çıkmaz sokaktır ve artık bölge eskiye dönmeyecektir.

Çünkü bugünden görülen ve kabul edilmesi gereken bazı gerçekler bulunmaktadır. Bunların başında Kürt Sorunu gelmektedir. Kürtler bölgede kazanılmış haklarını koruyacaklardır. Kürtlerin demokratik ve laik bir tutumla hareket etmeleri bölge halkları içinde önemli bir kazanımdır. Politik İslamın, cihatçılığın ve şeriatçılığın bölge halklarına barış getirmeyeceği, aksine aralarındaki farklılıkları derinleştireceği, çatışma ögelerini kışkırtacağı açıkça görülmüştür. Emperyalist büyük güçlerin bölgeye dışarıdan müdahalesi ve bölge devletlerini gerici tutumları bölge halkları arasında çatışmayı ve anlaşmazlıkları kışkırtmakta ve onları düşmanlaştırmaktadır. Oysa halkların düömanları ortaktır ve onlar birbirlerinin haklarına saygı duyarak kardeşçe bir arada yaşayabilirler. Arap, Kürt, Türk, Acem vb halkların ve dinsel gurup ve mezheplerin dış müdahalelere ve bölge gericiliklerine karşı mücadele etmeleri, bölgede barışa, halkların birbirlerinin haklarını tanıma ve onlara saygı duyma temelinde kardeşçe yaşamalarına giden yolu açacaktır.